

ZARZĄDZENIE Nr 10 / 2025

REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W KATOWICACH

z dnia 3 czerwca 2025 r.

w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Żubrowisko

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz.1478 i 1940) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się na rok zadania ochronne dla rezerwatu przyrody Żubrowisko, zwanego dalej „rezerwatem”, położonego w gminie Pszczyna, w powiecie pszczyńskim oraz w gminie Bojszowy, w powiecie bieruńsko-lędzkim.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w §1, obejmują:

1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, które określa załącznik nr 1 do zarządzenia;

2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które określa załącznik nr 2 do zarządzenia;

§ 3. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach

dr Mirosława Mierczyk-Sawicka

/podpisano elektronicznie/

**Załączniki do zarządzenia Nr 10 / 2025 Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 3 czerwca 2025 r.
w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu
przyrody Żubrowisko.**

Załącznik Nr 1

**Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń
wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania
tych zagrożeń i ich skutków.**

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków.
Zagrożenia Potencjalne Zewnętrzne			
1.	Wystąpienie wirusa choroby niebieskiego języka (Bluetongue), skutkujące złym stanem zdrowotnym populacji żubrów.	Istotne	Monitorowanie i prognozyka pojawu owadów z rodzaju <i>Culicoides</i> (kuczmany) oraz stosowanie zabiegów profilaktycznych w stadzie żubrów.
Zagrożenia Istniejące Wewnętrzne			
2.	Ograniczenie możliwości wykonywania zadań związanych z czynną ochroną stada żubrów, spowodowane zagrożeniem bezpieczeństwa na drogach leśnych.	Istotne	Utrzymanie drożności i zapewnienie bezpieczeństwa na drogach leśnych: usuwanie złomów, wywrotów, drzew zawieszonych i fragmentów konarów; bieżąca konserwacja dróg; bieżące podkrzesywanie suchych konarów w alejach dębowych.
3.	Zły stan zdrowotny i słaba kondycja	Istotne	Dokarmianie żubrów. Doraźne i specjalistyczne, lecznicze

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków.
	populacji żubrów.		zabiegi weterynaryjne. Utrzymanie właściwych warunków sanitarnych w rejonie zagród hodowlanych (paśników), w tym usuwanie/wymiana wierzchniej warstwy gleby i dezynfekcja.
4.	Niewłaściwy stan ochrony i kondycja populacji żubrów, spowodowane brakiem dogodnych dla życia żubrów siedlisk leśnych, w wyniku spadku trwałości, stabilności i biologicznej odporności drzewostanów - niewłaściwy skład gatunkowy w stosunku do siedliska.	Istotne	Przebudowa drzewostanów poprzez: wprowadzanie odnowień; odnowienia luk; wprowadzanie poprawek i uzupełnień; pielęgnację upraw i młodników; pielęgnację drzewostanów w ramach trzebieży.
5.	Wzrost konkurencji pokarmowej i ograniczenie przestrzeni życiowej dla żubrów, w tym poprzez buchtowanie łąk i pastwisk przez dziki, a także zagrożenia epizootycznego	Istotne	Wykonywanie odstrzału redukcyjnego zwierzyny płowej i czarnej. Prowadzenie profilaktyki weterynaryjnej. Dezynfekcja mat i karmideł. Utrzymanie paśników dla zwierzyny płowej i czarnej. Utrzymanie poletek ogryzowo-zgryzowych. Utrzymywanie pasów zaporowych dla dzików.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków.
	w wyniku koncentracji i wysokiego stanu zwierzyny płowej i czarnej.		
6.	Ograniczenie bazy żerowej dla żubrów w wyniku naturalnej sukcesji na terenach przeznaczonych na pastwiska bądź łąki kośne lub kośno-pastwiskowe.	Średnio istotne	Prowadzenie gospodarki łąkarskiej – wypas, koszenie, podsiewy indywidualne, nawożenie mineralne, wapnowanie, rekultywacja (bronowanie, podsiewy, wałowanie) łąk buchtowanych przez dziki.
7.	Brak siedlisk leśnych właściwych dla życia żubrów spowodowany zagrożeniem utraty trwałości wprowadzonych odnowień liściastych, w wyniku powstawania szkód od zwierzyny czarnej i płowej oraz wymakania sadzonek.	Istotne	Konserwacja istniejących grodzień. Udrożnienie istniejących przepustów i rowów.
8.	Pogorszenie właściwego stanu ochrony stada żubrów – struktury płciowej i genetycznej w wyniku braku możliwości	Istotne	Bieżące remonty, modernizacje i konserwacje obiektów oraz urządzeń hodowlanych. Bieżące remonty i konserwacja ogrodzenia rezerwatu.

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Ocena zagrożeń	Sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków.
	prowadzenia gospodarki hodowlanej.		
9.	Zaburzenie behawioru żubrów, w wyniku istotnych zmian w postrzeganiu przez żubry otoczenia ciągów komunikacyjnych w rezerwacie.	Średnio istotne	Utrzymanie odtwarzanych punktowo nasadzeń w alejach dębowych.
Zagrożenia Istniejące Zewnętrzne			
10.	Niewłaściwy stan ochrony i kondycji populacji żubrów, spowodowane brakiem dogodnych dla życia żubrów siedlisk leśnych, w wyniku zagrożenia trwałości i stabilności drzewostanu: a) gradacja szkodników wtórnych; b) gradacja szkodników pierwotnych.	Istotne	Monitorowanie stanu populacji ksylo i kambiofagów. Wykładanie pułapek standardowych i feromonowych. Prowadzenie cięć sanitarnych i pielęgnacyjnych (trzebieże, czyszczenia).
		Średnio istotne	Monitorowanie zagrożenia ze strony foliofagów.

Załącznik Nr 2

1. Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej - rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego - Nadleśnictwo Kobiór [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
1.	Odtwarzanie siedlisk leśnych właściwych dla życia żubrów poprzez pielęgnację założonych upraw.	855i, 856j, 867b, 869d, 871o, 876a	12,04 ha
2.	Odtwarzanie siedlisk leśnych właściwych dla życia żubrów poprzez wykonanie melioracji agrotechnicznych i wprowadzanie odnowień drzewostanu (z wykorzystaniem odnowień naturalnych): odnowienie luk; odnowienie po rębni złożonej – stopniowej gniazdowej udoskonalonej, w tym poprawek i uzupełnień, nasadzeń, w uprawach i młodnikach.	867a	0,42 ha
		852c	2,00 ha
		Cały teren rezerwatu - powierzchnie upraw i młodników.	W zależności od potrzeb.
3.	Odtwarzanie siedlisk leśnych właściwych dla życia żubrów poprzez	850g, h, 851d, 855i, 856j, 865d, f, 866l, i, 867b, 869d, 871o,	W zależności od potrzeb.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej - rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego - Nadleśnictwo Kobiór [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
	zabezpieczenie i konserwację grodzień upraw, jako elementu ochrony młodych drzew liściastych przed zgryzaniem przez żubry i zwierzynę leśną.	876a, 877b, 878f	
4.	Odtwarzanie siedlisk leśnych właściwych dla życia żubrów poprzez zapewnienie trwałości i stabilności młodego pokolenia lasu, w wyniku pielęgnacji młodników w ramach: czyszczeń wczesnych; czyszczeń późnych.	865d, 866i	5,23 ha
		877b	2,24 ha
5.	Zabezpieczenie drzewostanów rezerwatu jako kompleksu leśnego właściwego dla życia żubrów, poprzez monitorowanie i zwalczanie owadów zaliczanych do szkodników wtórnych – wykładanie pułapek standardowych	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej - rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego - Nadleśnictwo Kobiór [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
	i feromonowych.		
6.	Zabezpieczenie drzewostanów rezerwatu jako kompleksu leśnego właściwego dla życia żubrów poprzez prognostykę pojawu owadów liściożernych, w tym: Brudnica mniszka; Osnuja gwiaździsta i czerwonogłowa.	867c, 873c	2 próby
		Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb.
7.	Odtwarzanie siedlisk leśnych właściwych dla życia żubrów w wyniku zapewnienia trwałości i stabilności przebudowywanych części lasu, poprzez pielęgnację drzewostanów przedrębnych w ramach: trzebieży wczesnych; trzebieży późnych.	875i, j, l, 876c	5,02 ha
		875k	Dopuszcza się usunięcie z terenu rezerwatu w wyniku cięcia do 95% masy drewna przewidzianej do pozyskania, z wyłączeniem przestojów oraz posuszu jałowego stojącego i drzew dziuplastych. Masa pozostawiana w wyniku prac winna być w formie

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej - rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego - Nadleśnictwo Kobiór [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
			całych strzał, tj. bez okrzesywania.
8.	Zabezpieczenie drzewostanów rezerwatu jako kompleksu leśnego właściwego dla życia żubrów, poprzez stosowanie cięć sanitarnych.	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb, dopuszcza się usunięcie z terenu rezerwatu w wyniku cięć do 95% masy drewna koniecznej do usunięcia, z wyłączeniem przestojów oraz posuszu jałowego stojącego i drzew dziuplastych. Masa pozostawiana w wyniku prac winna być w formie całych strzał, tj. bez okrzesywania.
9.	Umożliwienie wykonywania zadań związanych z czynną ochroną stada żubrów oraz zapewnienia żubrom właściwych siedlisk leśnych, poprzez udrożnienia istniejących przepustów i rowów.	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb, wynikających z: utrzymywania dróg we właściwym stanie technicznym; przygotowania partii lasu (zrębów) do odnowień.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej - rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego - Nadleśnictwo Kobiór [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
10.	Umożliwienie wykonywania zadań związanych z czynną ochroną stada żubrów, poprzez utrzymanie drożności i bezpieczeństwa na drogach leśnych: bieżąca konserwacja dróg, usuwanie złomów, wywrotów, drzew zawieszonych i fragmentów konarów; bieżące podkrzesywanie suchych konarów w alejach dębowych.	851 ~d, 852 ~c, 853 ~c, 854 ~b, 855 ~c, ~d, 860 ~d, ~f, 861 ~a, 862 ~a, 863 ~a, 864 ~a, 865 ~a, 866 ~a, 867 ~a, 868 ~a, 869 ~a, 870 ~a, 871 ~a, 872 ~a, 873 ~a, 874 ~a, 875 ~a, 876 ~a, 877 ~a, 878 ~a, 879 ~b, 880 ~a, 878~a	W zależności od potrzeb, z pozostawieniem do naturalnego rozkładu całej masy drewna na gruncie, poza pasem drogi.
11.	Zachowanie założeń krajobrazowych funkcjonowania populacji żubrów w rezerwacie, poprzez utrzymanie nasadzeń dębów szypułkowych w historycznych alejach dębowych, tworzących osie widokowe.	Wzdłuż dróg: „Żubrowej”, „Jarzębinowej”, „Dębowej”, „Pijackiej”.	60 szt. dębów szypułkowych wraz z konserwacją ich indywidualnego zabezpieczenia (3 palik i siatka)
12.	Zapewnienie urozmaiconej przestrzeni życiowej dla żubrów, poprzez	863c, d, 864b, 874a, b, c, d, f, g, i, 75a, g, n, 878g, 879c, g	28,75 ha Dopuszcza się wykonywanie prac

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej - rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego - Nadleśnictwo Kobiór [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
	prorowadzenie gospodarki łąkarskiej – utrzymanie właściwego stanu runi.		związanych z nawożeniem, wapnowaniem, bronowaniem, wałowaniem, karczowaniem pni, podsiewami, koszeniem użytkowym i pielęgnacyjnym. Potrzeby nawożeniowe – zgodnie z zaleceniami z analiz glebowych i ekspertyzy łąkarskiej.

2. Opis sposobów ochrony czynnej gatunków zwierząt z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
1.	Bieżące remonty, modernizacje i konserwacje obiektów, ogrodzeń oraz urządzeń hodowlanych.	864b, 874b, c, 875a, c, g, 876d, 879a, b, c, g, h	W zależności od potrzeb.
2.	Bieżące remonty i konserwacja ogrodzenia rezerwatu.	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
3.	Dokarmianie żubrów.	863f, 864b, 874b, d, 875c, g, 878g, 879b, c	W zależności od potrzeb.
4.	Zabezpieczenie stada żubrów przed chorobą niebieskiego języka (Bluetongue): prognostyka, monitoring występowania owadów z rodzaju <i>Culicoides</i> (kuczmany) – wykładanie pułapek feromonowych typu Onderstepoort; zabiegi – opryski z użyciem środków odstraszających owady z rodzaju <i>Culicoides</i> (kuczmany) w stadzie żubrów.	Cały teren rezerwatu. Teren zagród centralnych.	W zależności od potrzeb. W zależności od potrzeb.
5.	Zapewnienie urozmaiconej bazy pokarmowej dla stada żubrów, poprzez utrzymanie poletek ogryzowo – zgryzowych, w tym pielęgnacja gleby.	864b, 874h, 875c, d, m	4,30 ha
6.	Prowadzenie profilaktyki weterynaryjnej, w tym doraźne i specjalistyczne zabiegi lecznicze oraz elektroniczny system identyfikacji	Cały teren rezerwatu.	W zależności od potrzeb, z możliwością transportu żubrów do specjalistycznej placówki – lecznicy weterynaryjnej.

Lp.	Opis sposobów ochrony czynnej – rodzaj zadania ochronnego	Lokalizacja zadania ochronnego – Nadleśnictwo Kobiór [oddz./pododdz.]*	Rozmiar zadania ochronnego
	(czipowanie).		
7.	Utrzymywanie właściwych warunków sanitarnych w rejonie zagród hodowlanych żubra.	Centralna część rezerwatu – paśniki	W zależności od potrzeb, usuwanie/wymiana wierzchniej warstwy gleby, dezynfekcja.
8.	Rozproszenie zagrożenia epizootycznego i obniżenie konkurencji pokarmowej ze strony zwierzyny leśnej dla stada żubrów, poprzez wykonywanie odstrzału redukcyjnego zwierzyny płowej i czarnej.	Cały teren rezerwatu z wyłączeniem części centralnej – zagrody hodowlane i kwarantannowa, łąki i pastwiska oraz terenu 500 m od gniazda bielika.	Jeleń szlachetny: - łanie 5 szt.; - cielęta 3 szt.; - byki 2 szt. Daniel: - łanie 5 szt.; - byki 2 szt.; - cielęta 3 szt. Dziki – bez ograniczeń.
9.	Obniżenie konkurencji pokarmowej ze strony zwierzyny leśnej dla stada żubrów poprzez utrzymanie paśników dla zwierzyny.	851d, 856g	Konserwacja – w zależności od potrzeb, dezynfekcja terenu wokół.
10.	Obniżenie konkurencji pokarmowej ze strony zwierzyny leśnej dla stada żubrów poprzez utrzymywanie pasów zaporowych dla dzików.	863a, b	300 mb

*Zgodnie z projektem Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Kobiór na lata 01.01.2023 r. - 31.12.2032 r.